

Le secteur financier belge: état des lieux et défis pour l'avenir

Pierre Wunsch | BZB-Fedafin

10 octobre 2019

Structure de la présentation

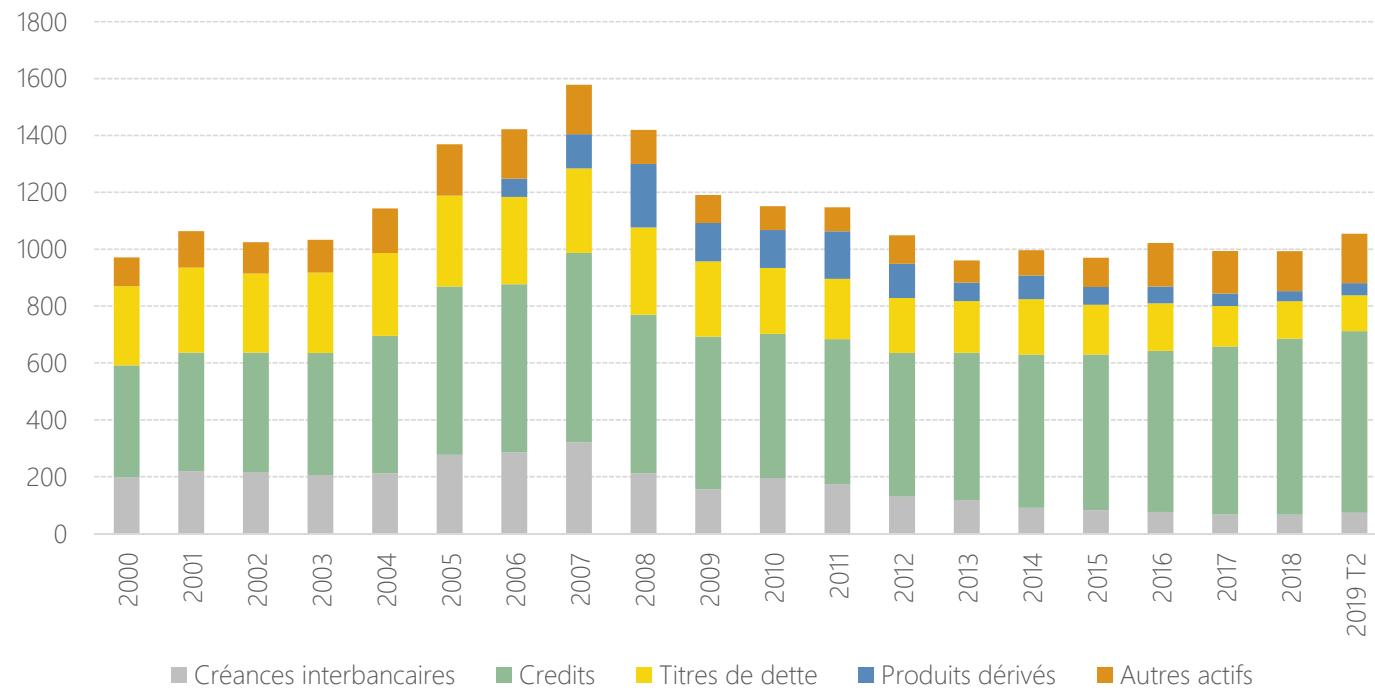
1. Etat des lieux du secteur financier belge, 10 ans après la crise financière
 1. D'où venons-nous ?
 2. Quelle est la situation actuelle ?
2. Défis
 1. Incertitudes liées au contexte macroéconomique
 2. Environnement de taux bas et profitabilité
 3. Marché immobilier et crédits hypothécaires
 4. Numérisation des services financiers
 5. Lutte contre le blanchiment
 6. Risques liés au changement climatique
3. Conclusions

1. État des lieux du secteur financier belge

Les banques ont fortement réduit la taille de leur bilan depuis 2007

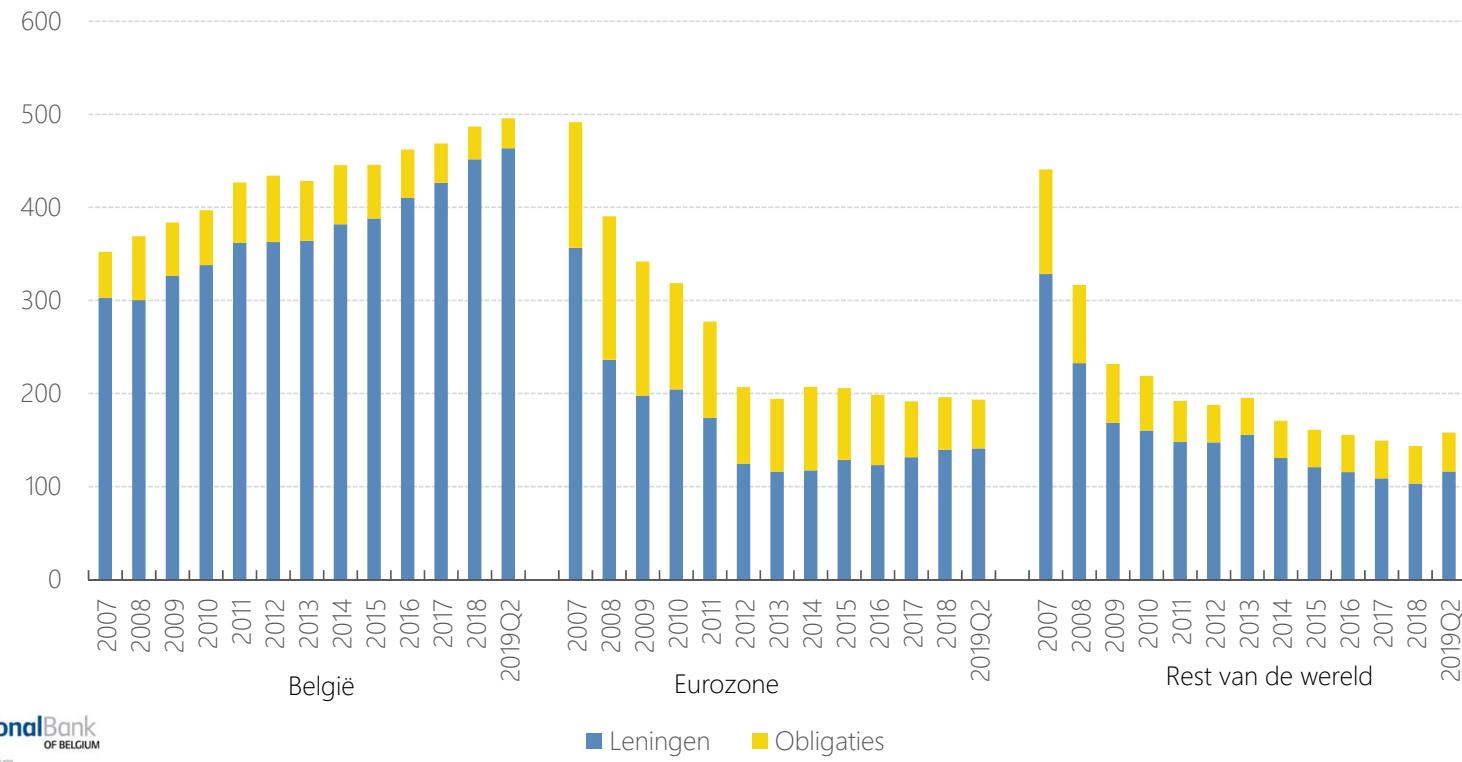
Structure des actifs du secteur bancaire belge
(données consolidées en fin de période, milliards d'euros)

Les banques se sont recentrées sur le marché belge

Geografische spreiding van de activa die Belgische kredietinstellingen aanhouden in de vorm van leningen en schuldbewijzen

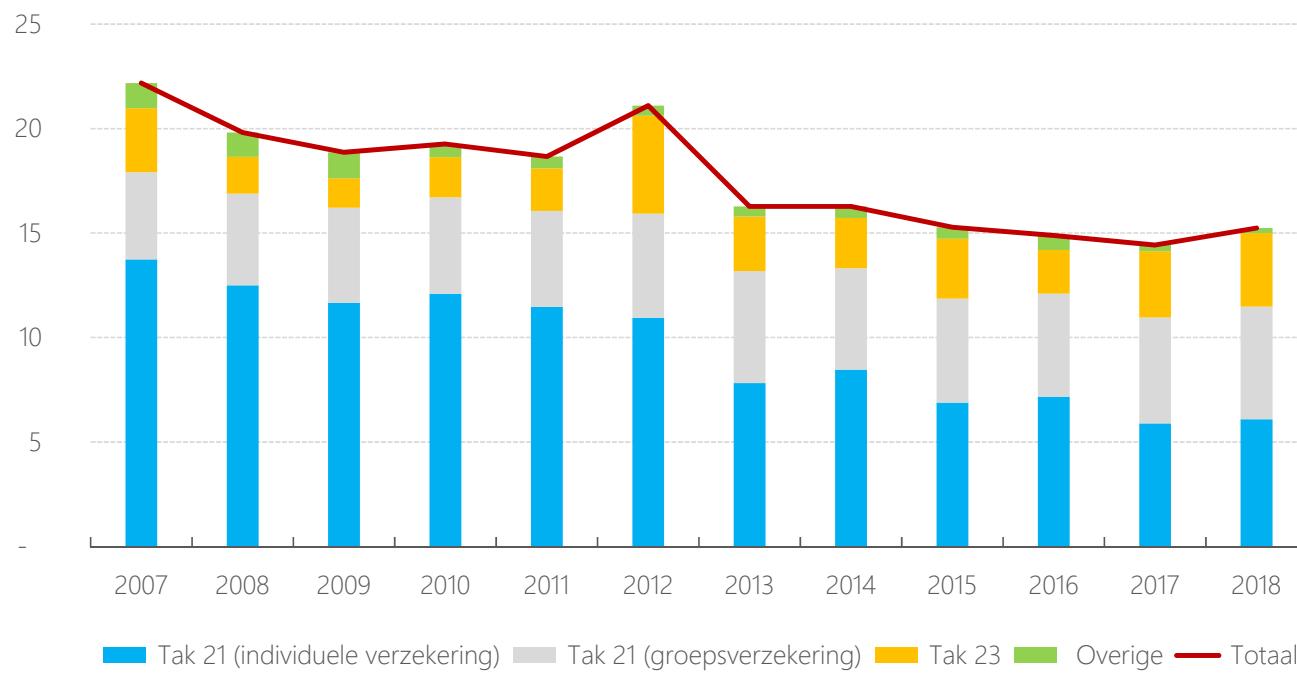
(eindeperiodegegevens op een geconsolideerde basis, in € miljard)

Is "leven" dood voor verzekeraars ?

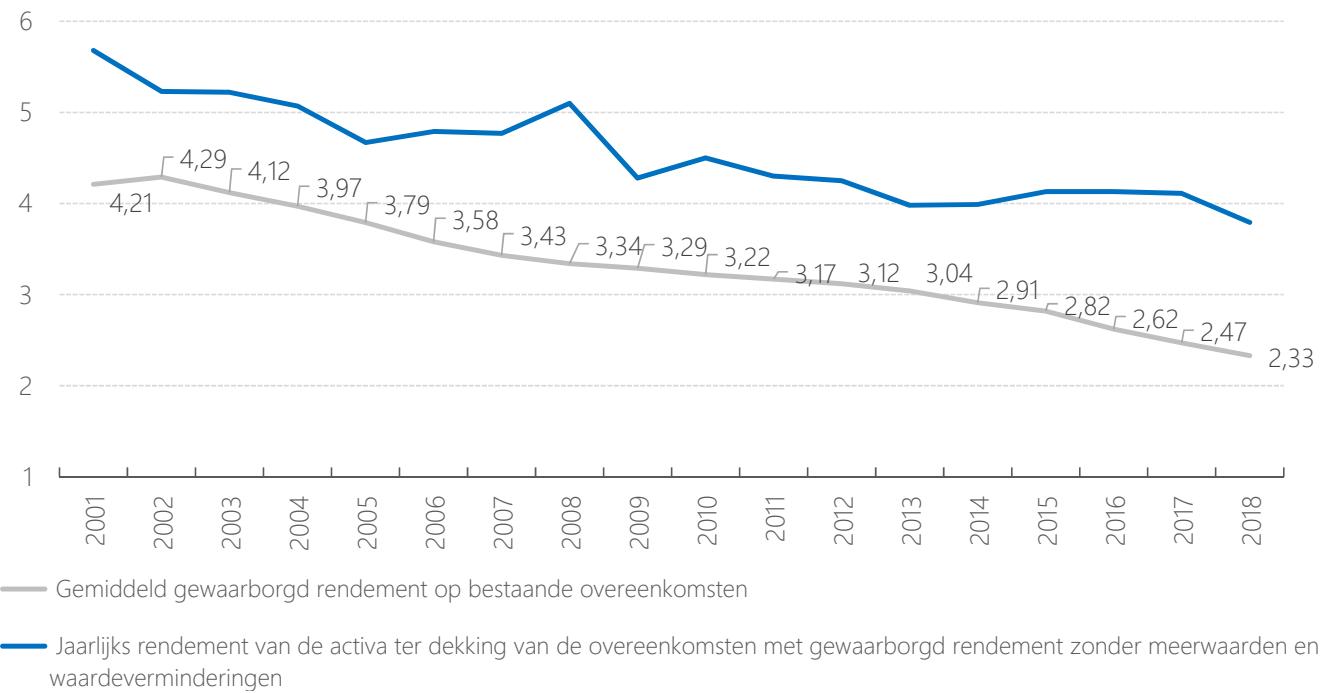
Levensverzekeringspremies

(niet-geconsolideerde gegevens, in € miljard)

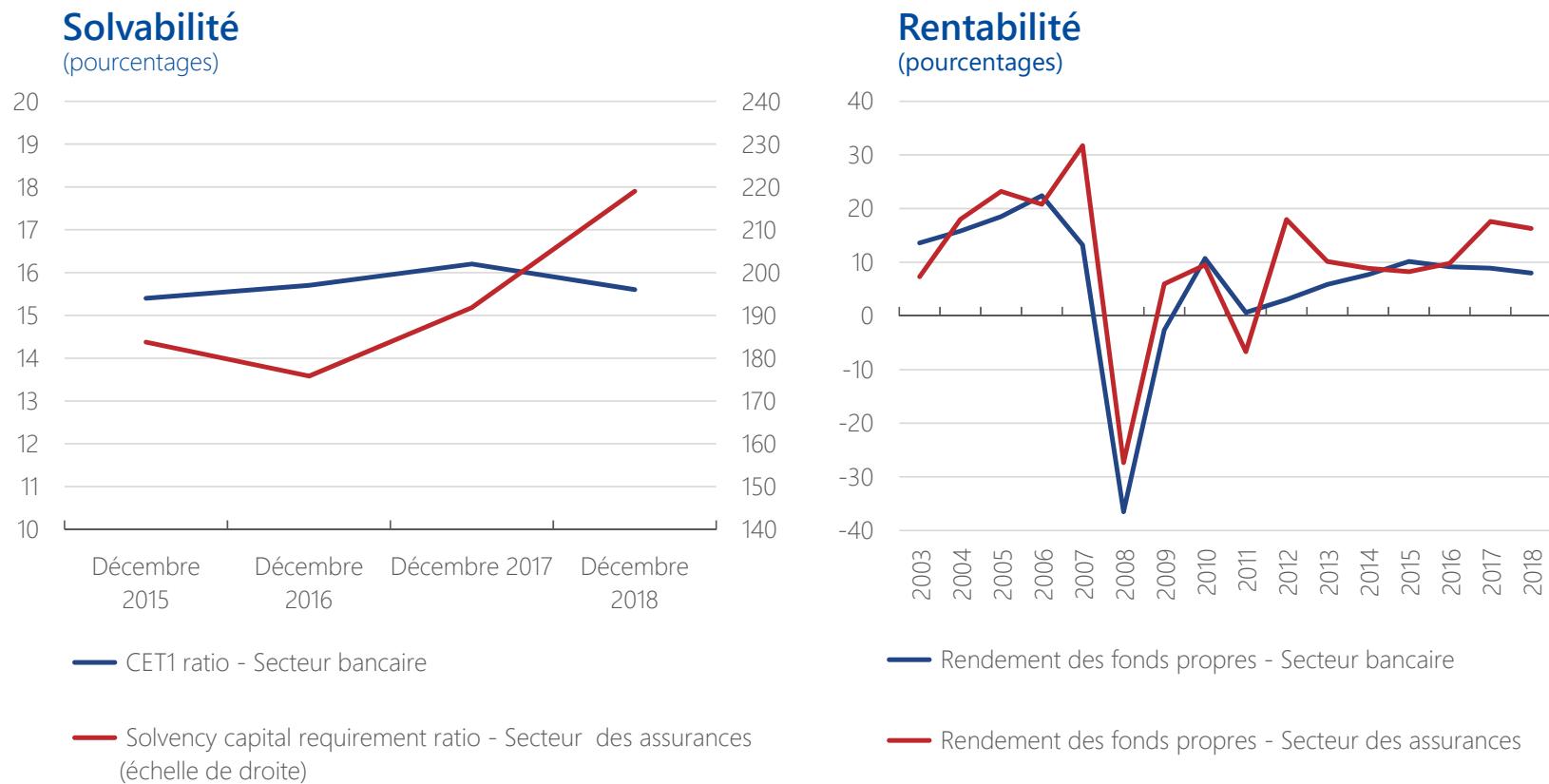

De lagerrenteomgeving dwingt levensverzekeraars om zich aan te passen

Gewaarborgd rendement en beleggingsrendement van de levensverzekeraars (tak 21)
(gegevens op niet-geconsolideerde basis)

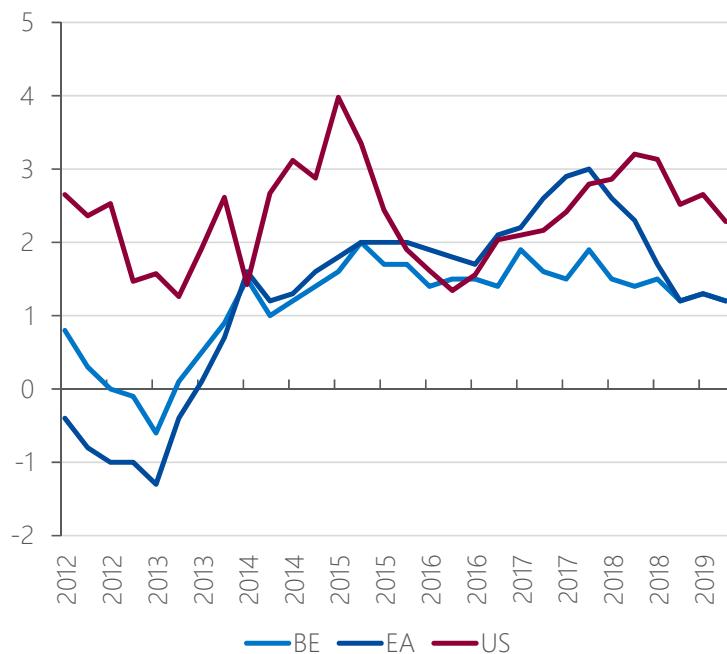
Solvabilité confortable et rentabilité cohérente avec un niveau de risque moindre

Le contexte macroéconomique est incertain

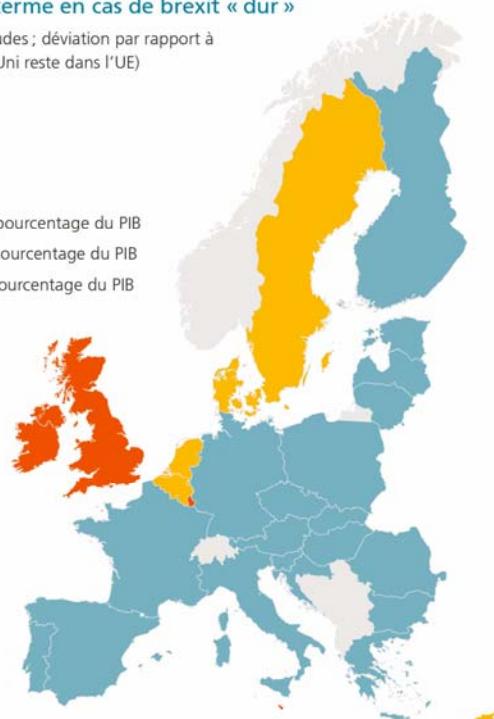
Croissance annuelle du PIB en volume

Coûts économiques à long terme en cas de brexit « dur »

(perte médiane sur la base de sept études ; déviation par rapport à un scénario selon lequel le Royaume-Uni reste dans l'UE)

- Perte supérieure à 1,2 point de pourcentage du PIB
- Perte entre 0,6 et 1,2 point de pourcentage du PIB
- Perte inférieure à 0,6 point de pourcentage du PIB

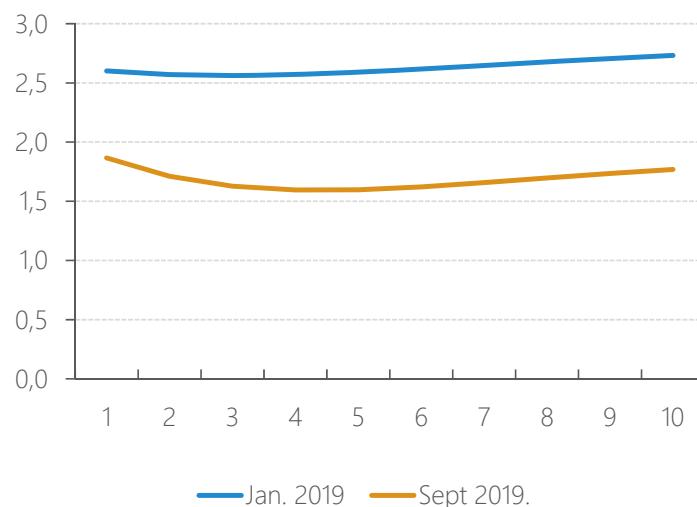

Source : Bisciari P. (2019), *A survey of the long-term impact of Brexit on the UK and on the EU27 economies*, NBB, Working Paper 366.

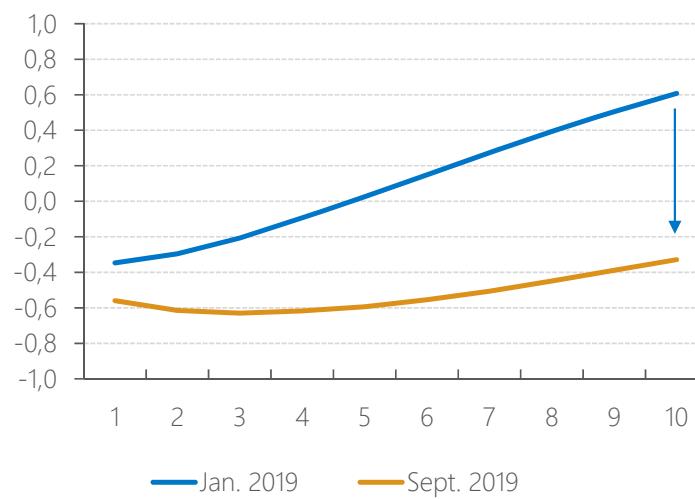
L'environnement de taux bas est persistant

Courbe des taux (pourcentages)

États-Unis

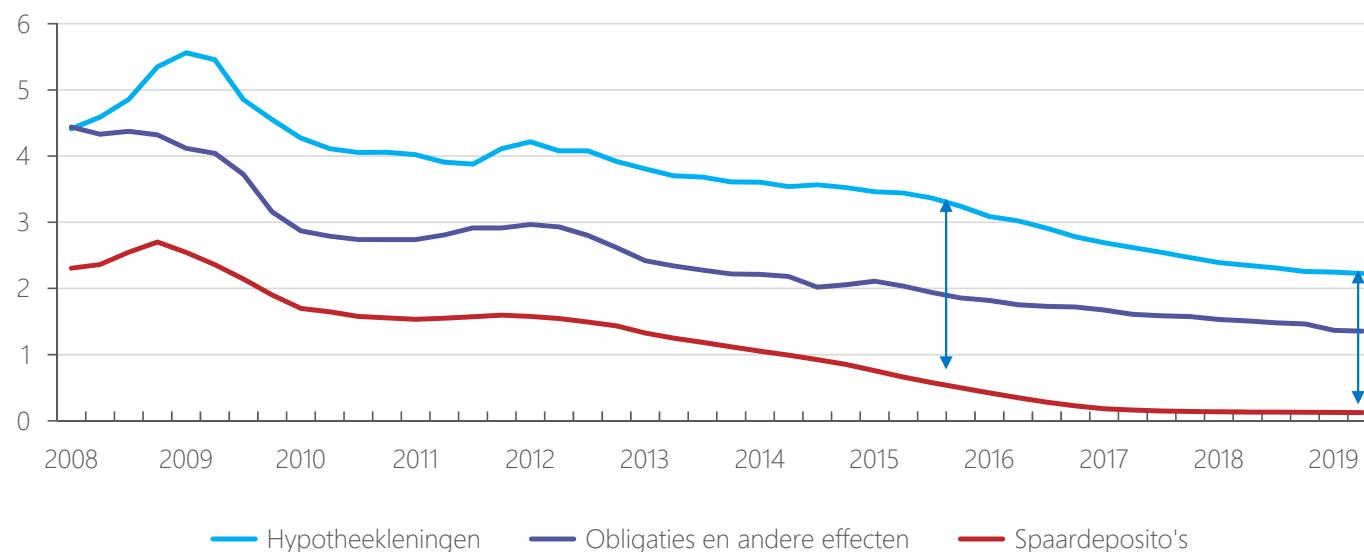

Zone euro

Neerwaartse druk op de rentemarges van de banken

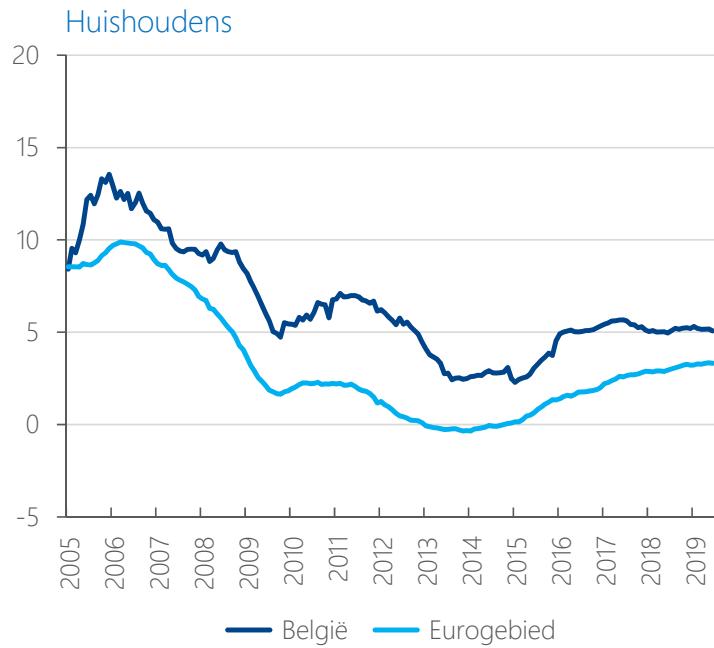
Rentetarieven op de uitstaande activa en passiva van de Belgische kredietinstellingen
(gegevens op niet-geconsolideerde basis, in %)

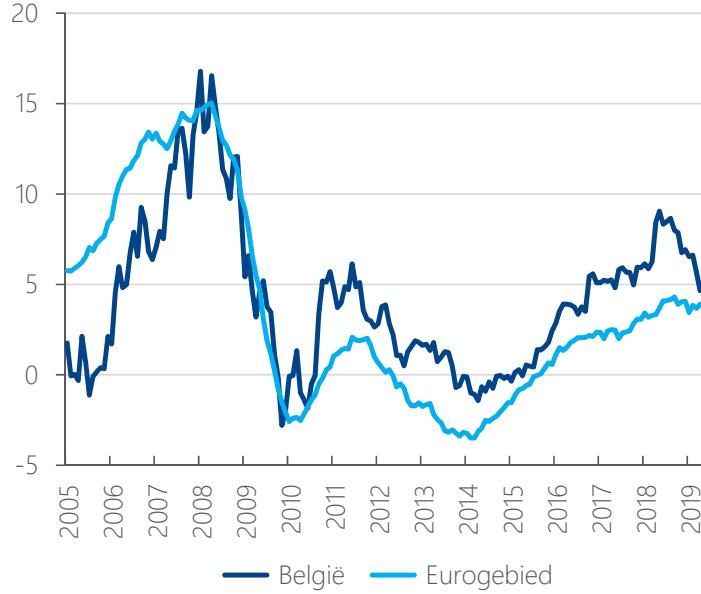
Bron: NBB.

Accomoderend monetair beleid leidt tot meer krediet

Jaarlijkse kredietgroei (in %)

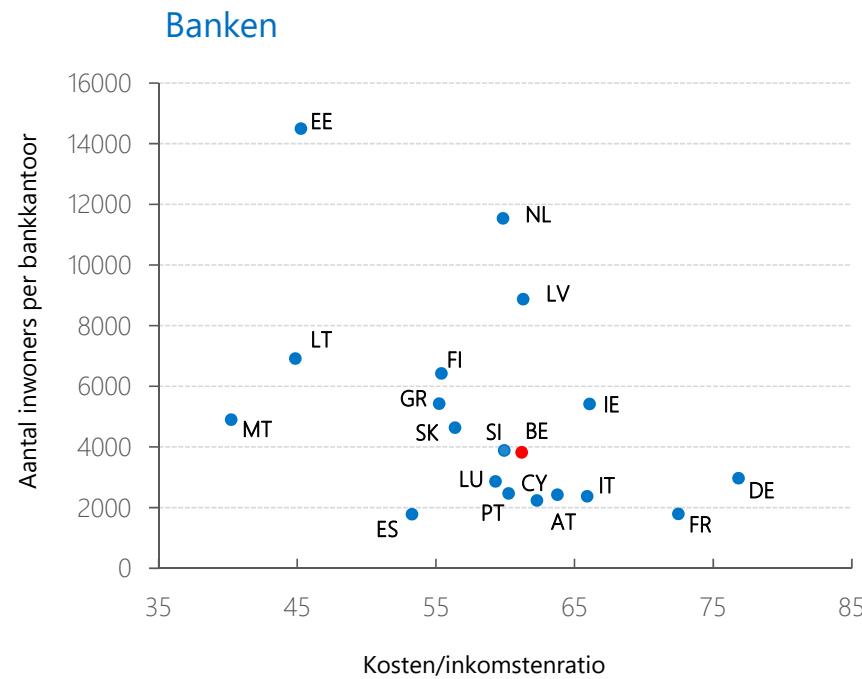

Niet-financiële ondernemingen

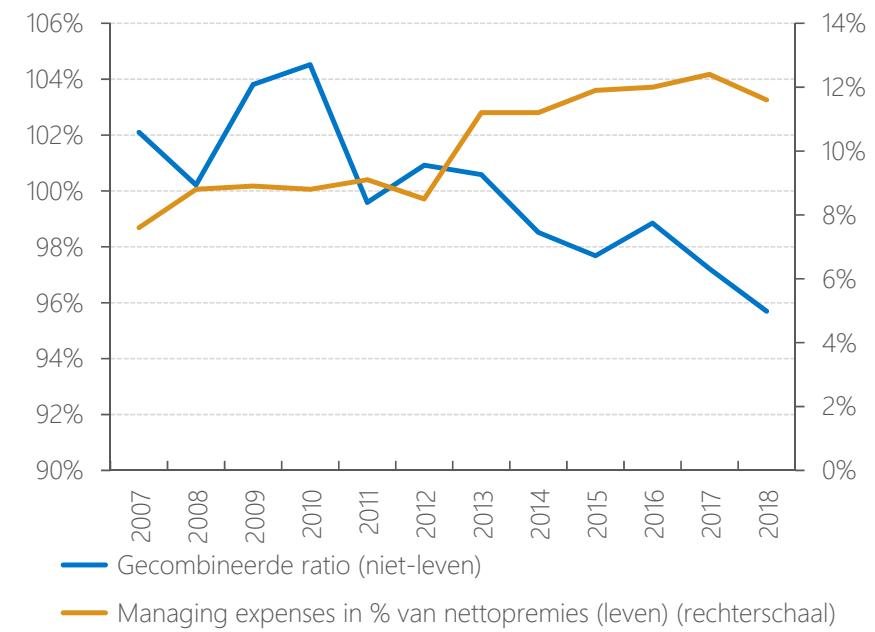

Bronnen: ECB, NBB.

Nood aan aanpassingen in bedrijfsmodellen

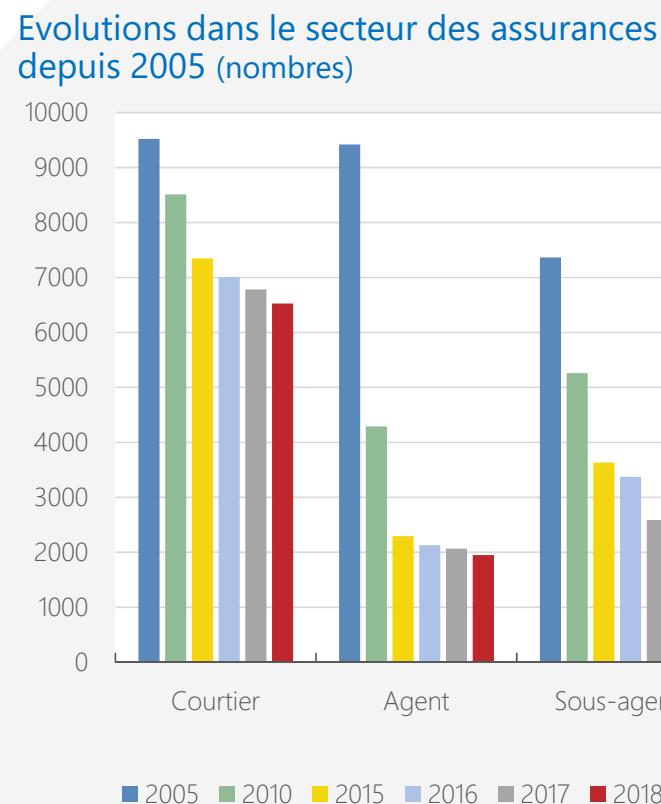
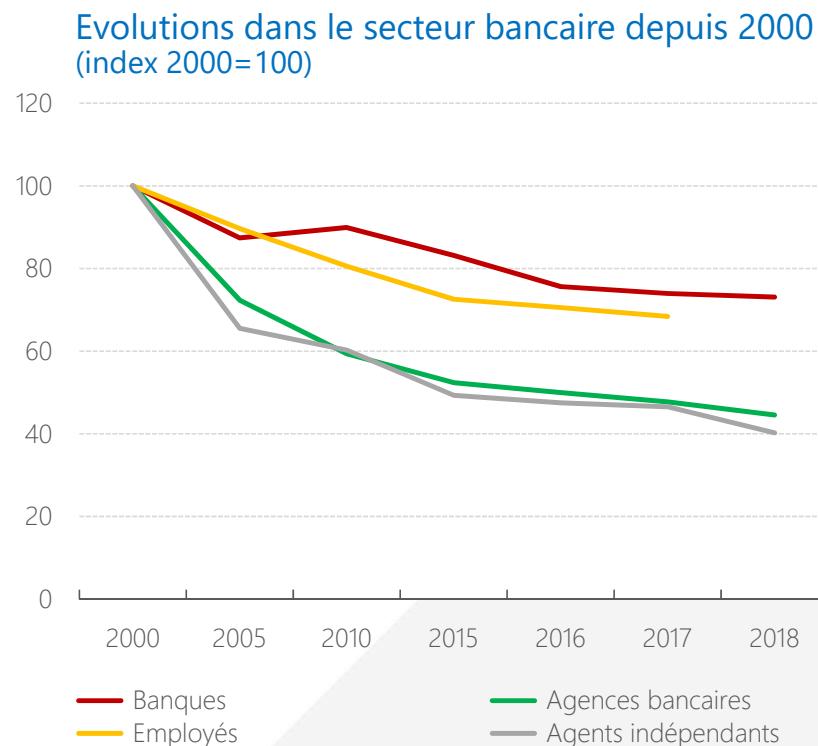

Verzekeringsondernemingen

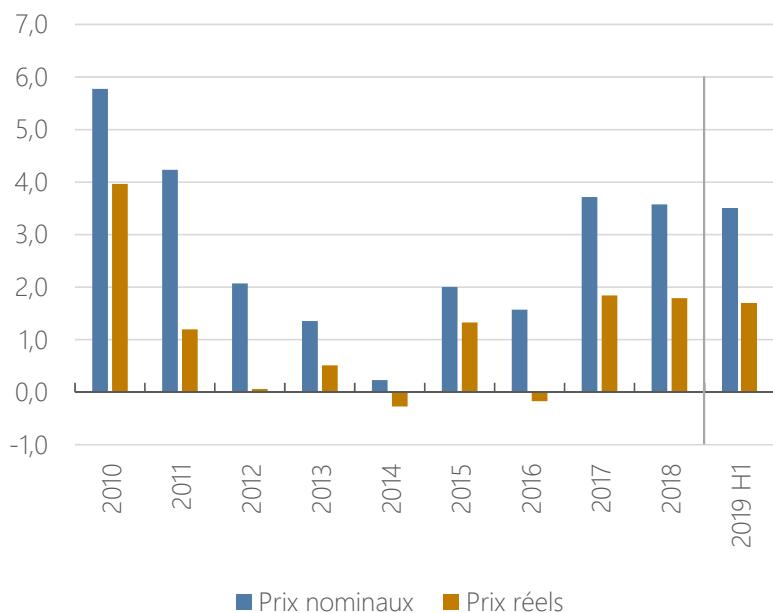
Bron: NBB.

Le contrôle des coûts est un point d'attention

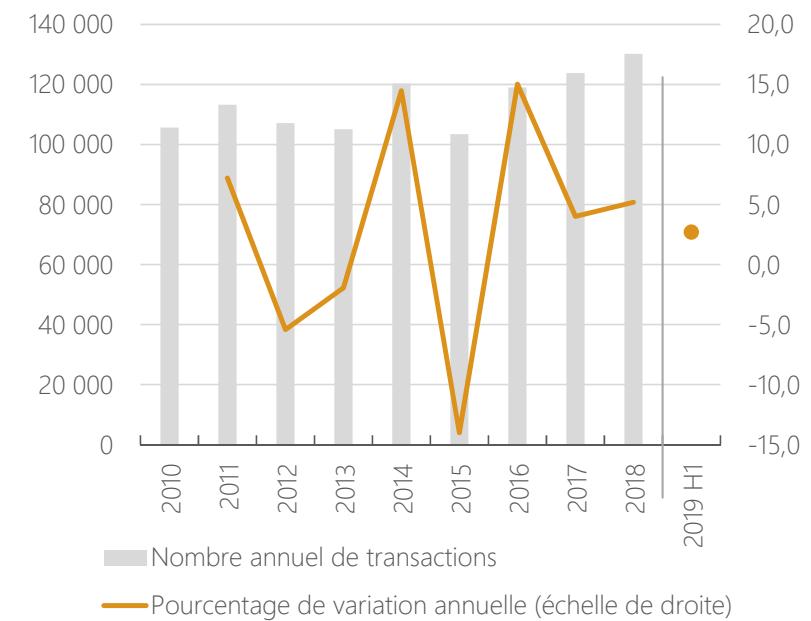

Un marché immobilier résidentiel dynamique

Prix de l'immobilier résidentiel
(pourcentage de variation annuelle)

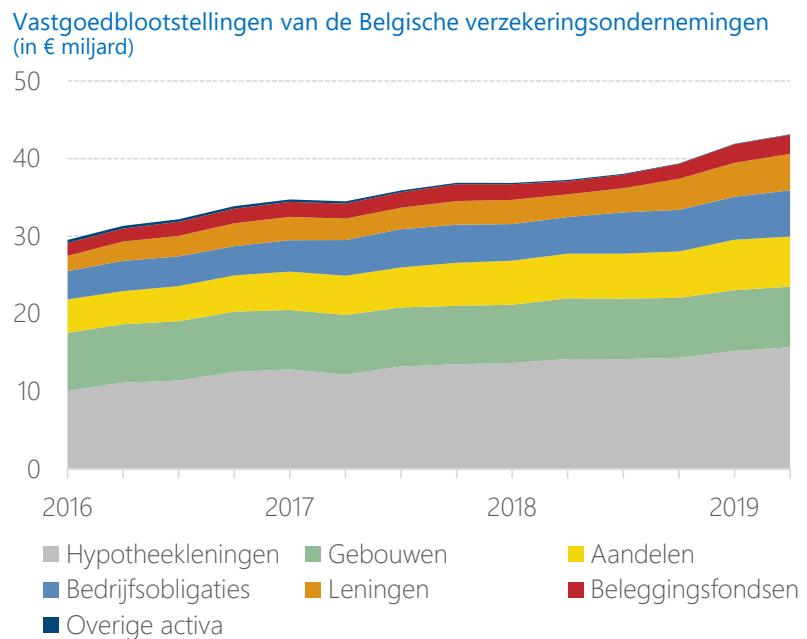
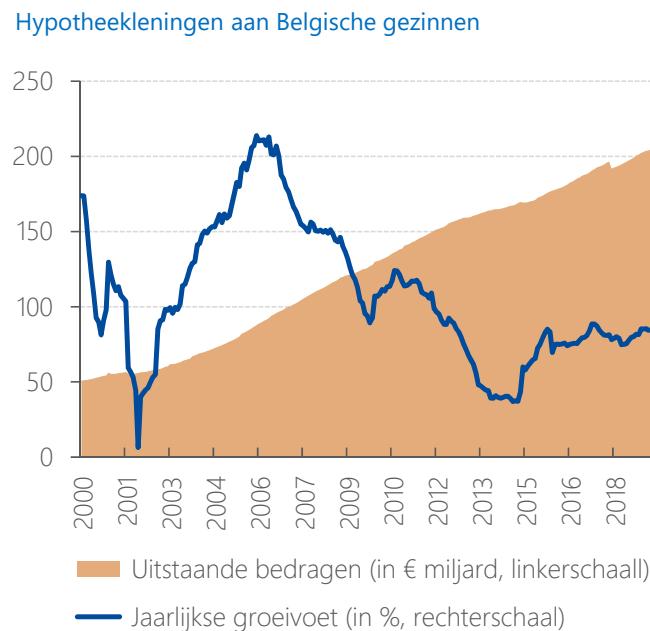

Transactions sur le marché secondaire

Search for yield op de vastgoedmarkt ?

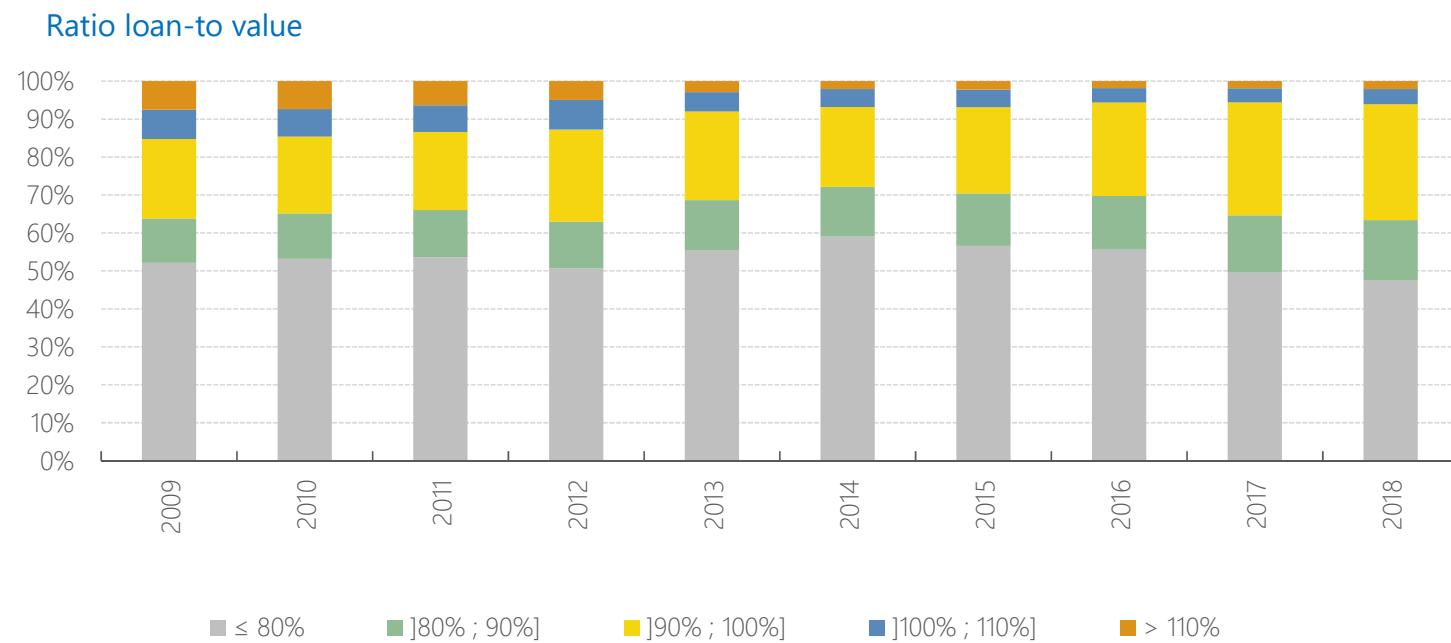
Blootstellingen van de Belgische banken en verzekeringsondernemingen aan de vastgoedmarkt

Bron: NBB.

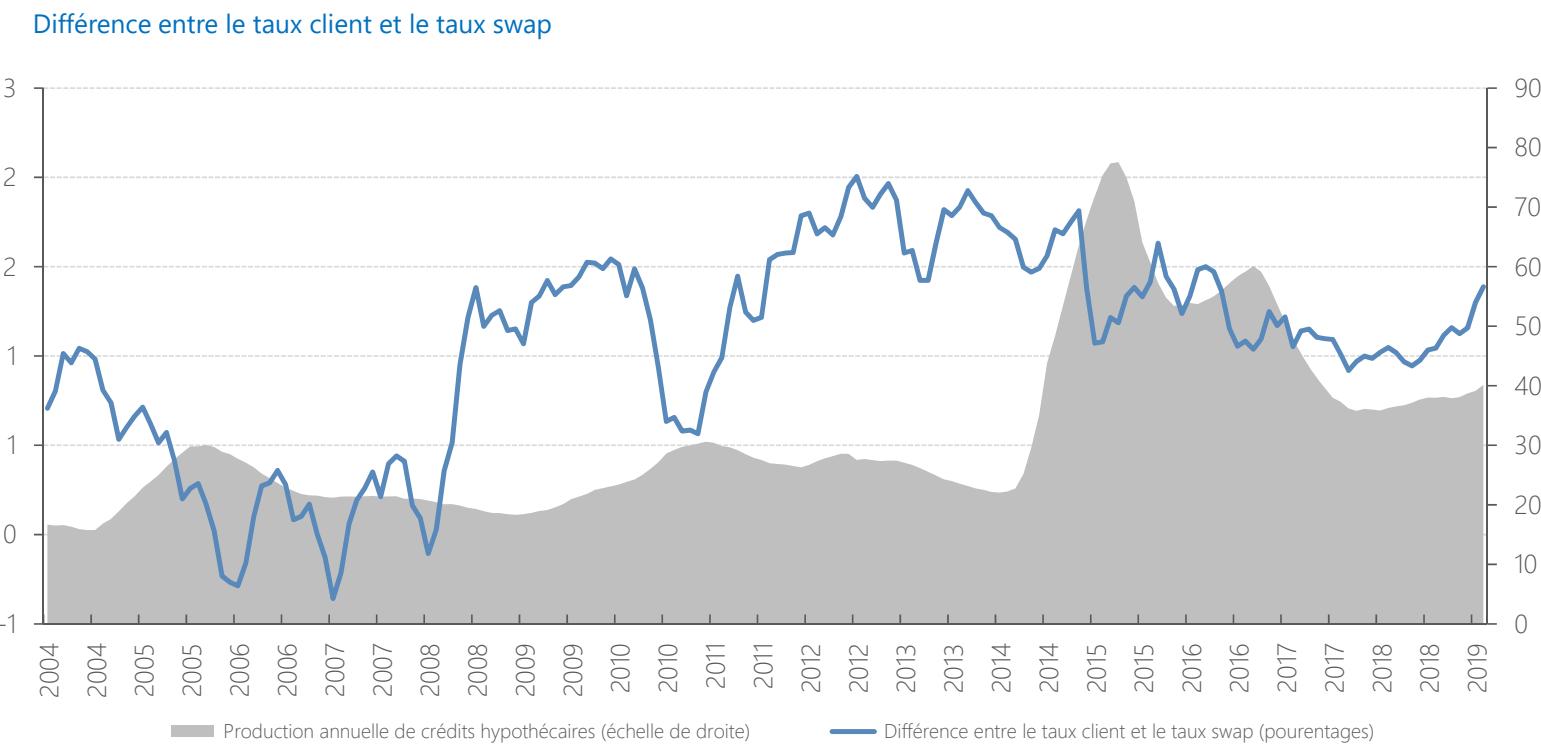
Nouvel assouplissement des conditions d'octroi de crédits hypothécaires

Évolutions des critères d'octroi de nouveaux crédits hypothécaires aux ménages belges
(pourcentages du total des prêts accordés durant un millésime donné)

Source: BNB.

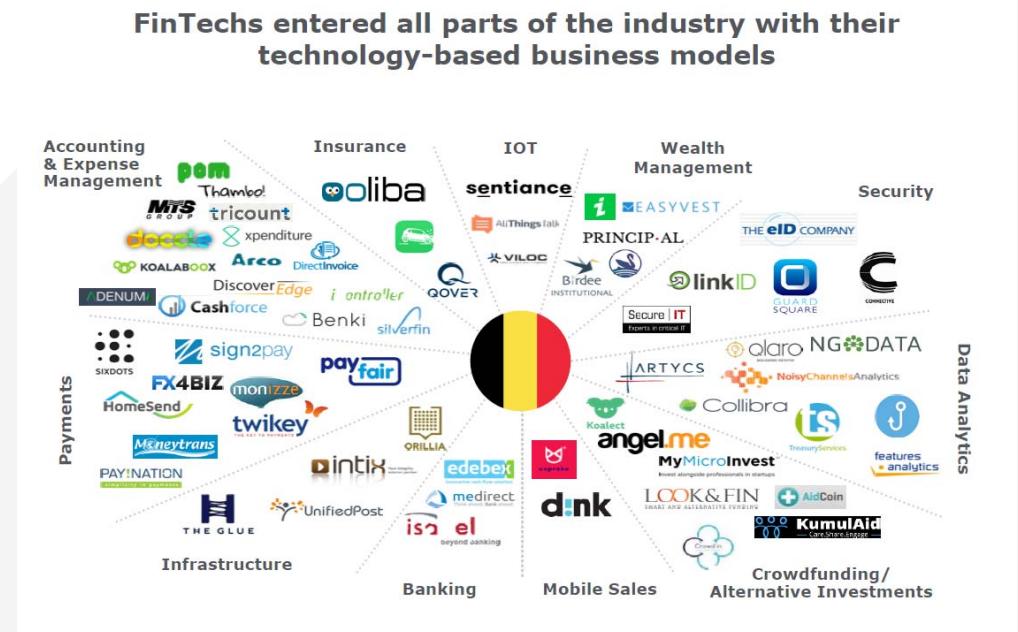
Les marges sur crédits hypothécaires sont faibles

Source: BNB.

De digitalisering van de financiële diensten verandert de sector

- ◆ Kansen
 - ◊ Minder kosten
 - ◊ Tevreden cliënten
 - ◊ Aanpak op maat
- ◆ Risico's
 - ◊ « lagging behind »
 - ◊ Concurrentie van nieuwkomers op de markt ?
 - ◊ Cyber and IT risks
- ◆ Rol van agenten

Source: Deloitte (2017).

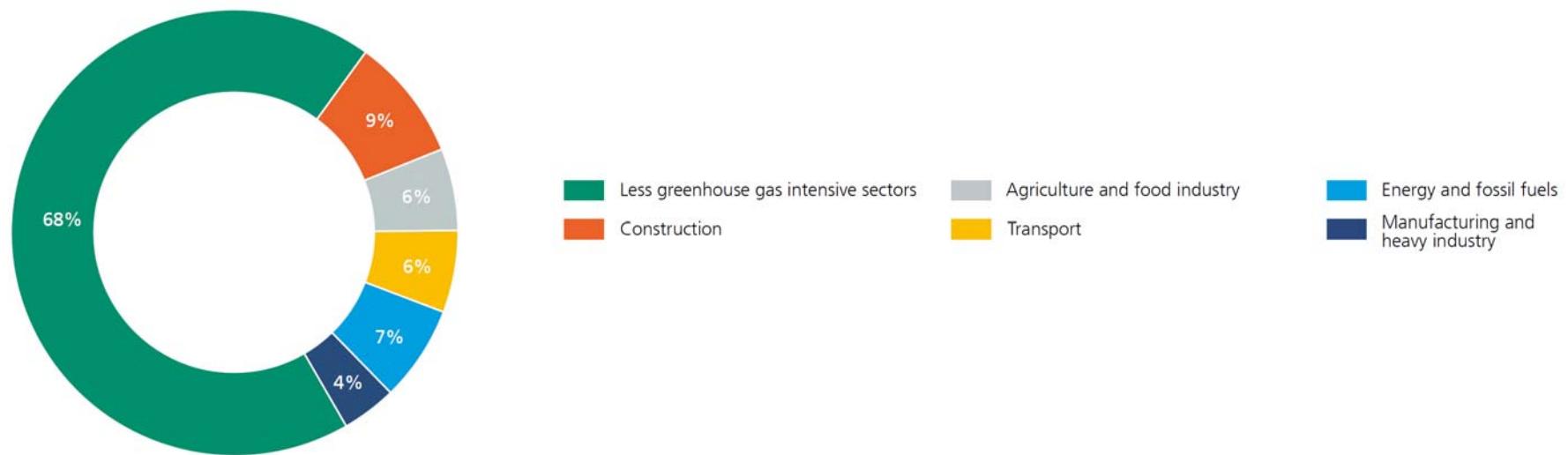
Bestrijding van witwassen van geld: in recordtempo een topprioriteit

- ◆ De wereld is snel veranderd in dit domein ; is een topprioriteit geworden voor toezichthouders en een bron van toenemende bezorgdheid voor bankiers
- ◆ Recente gevallen hebben het belang en impact van deze risico's benadrukt: boete NG (Nederland), sluiting ABLV (Letland) Danske bijkantoor Estland, Pilatus (Malta), etc.
- ◆ Reputatierisico en potentiële impact op de stabiliteit van de instellingen (dus in belang van de instellingen zelf om compliant te zijn)
- ◆ Agenten staan vaak in eerste lijn om
 - ◊ moeilijke boodschappen bij cliënteel over te brengen
 - ◊ verplichtingen (o.m. inzake KYC) op het terrein te realiseren
- ◆ In deze materie geldt 'compliance' boven business !!!

Changement climatique: des nouveaux risques émergents

Exposition au risque de transition des banques belges

(pourcentages des expositions du portefeuille de prêts aux entreprises non-financières)

Conclusies

- ◆ De Belgische financiële sector is sedert de financiële crisis aanzienlijk versterkt.
- ◆ In eerste instantie bleek de lagerenteomgeving een positief netto-effect op de financiële sector te hebben, maar het aanhoudende karakter ervan leidt tot extra druk op de winstgevendheid van de sector en verhoogt de kans op een negatief netto-effect. Bovendien is de macro-economische context onzeker.
- ◆ Cyclische risico's zoals kwetsbaarheden in de vastgoedmarkt zijn, althans gedeeltelijk, het gevolg van de druk op de winstgevendheid van de sector.
- ◆ Politique monétaire VS politique macroprudentielle : pas de schizophrénie !
- ◆ De toenemende digitalisering van de financiële diensten noopt tot herziening van de bedrijfsmodellen en vereist aanzienlijke investeringen.
- ◆ Andere risico's moeten ook in aanmerking worden genomen (bv. klimaatgerelateerde risico's) maar kunnen leiden tot hogere compliance kosten (b.v. normen inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme).
- ◆ Dans un secteur financier en pleine mutation, les agents continuent de jouer un rôle important, centré sur leur plus-value.